

Ҳадис дарслари (132-дарс). Суннатни маҳкам тутиш

Шайх Мұхаммад Содиқ Мұхаммад Юсуф роҳимаҳуллоҳнинг
«Ҳадис ва ҳаёт» туркум китоби асосида бериб борилади.
Мавзуларниң түлиқ матни билан танишиш учун китобнинг
ўзига мурожаат қилиш тавсия этилади.

16:00 / 14.04.2021 3745

وَهُوَ مَلِسٌ وَمِيلٌ هَلْلٌ إِلَيْنَاهُ يَبْنَاهُ إِلَيْنَاهُ كَوْنَاهُ إِلَيْنَاهُ تَعَاجِلُهُ رَبُّ الْجَنَّاتِ
بَلْ قُلْ أَوْ مَئَانَ نَيَعْلَى إِنِّي مُصْنَعٌ بَلْ أَقَوْ مَئَانَ نَيَعْلَى إِنِّي مُصْنَعٌ بَلْ أَقَفْ مَئَانَ
أَقَفْ لَأَلَثَمُ هَلْ أُبُرْضَنَافْ أَلَثَمُ اَذْهَمْ كَوْبِحَاصَلْ إِنِّي مُصْنَعٌ بَلْ أَقَفْ فُنَاطِقَيْ
نَاطِقَيْ بَلْ قُلْ أَوْ مَئَانَ نَيَعْلَى إِنِّي مُصْنَعٌ بَلْ أَقَوْ مَئَانَ نَيَعْلَى إِنِّي مُصْنَعٌ بَلْ أَقَفْ
نَمَفْ، آيِعَادَ شَعَبَ وَهَبْدَمْ اَهِيفَ لَعَجَ وَأَرَادَ يَنَبَ لُجَرَ لَثَمَكُ هُلَثَمْ: اَوْلَاقَفْ
لُخَدِيْ مَلَيِعَ اَدَلَ اَبِجُيْ مَلَنَمَوْ، هَبْدَمَلَنَمَلَكَ اوْ رَادَلَ لَخَدِيْعَ اَدَلَ بَاجَا
مُصْنَعٌ بَلْ أَقَفْ اَهَهَقَفَيْ هَلْ اَهُولَوَا: اَوْلَاقَفْ، هَبْدَمَلَنَمَلَكَ اَيِّ مَلَوْ رَادَلَا
اَوْلَاقَفْ، نَاطِقَيْ بَلْ قُلْ أَوْ مَئَانَ نَيَعْلَى إِنِّي مُصْنَعٌ بَلْ أَقَوْ مَئَانَ نَيَعْلَى إِنِّي
آدَمَحُمَعَ اَطَأْنَمَفْ مَلِسٌ وَمِيلٌ هَلْلٌ إِلَيْنَاهُ صَمَعْ نَمَمَوْ، هَلْلٌ اَعَطَأْدَقَفْ
هَلْلٌ إِلَيْنَاهُ صَمَعْ نَمَمَوْ، هَلْلٌ إِلَيْنَاهُ صَمَعْ نَمَمَوْ، هَلْلٌ اَعَطَأْدَقَفْ
يِدَمْرَتَلَأَوْ يِرَاحُبَلَأَهَأَورَ سَآنَلَنَيَبْ قَرَفْ مَلِسٌ وَمِيلٌ

Жобир розияллоҳу анҳу айтади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ухлаб ётганларида ҳузурларига фаришталар келдилар. Баъзилари:

«Ухлаб ётибди», дейишди. Бошқалари эса:

«Албатта, кўз уйқуда, қалб уйғоқ», дейишди. Улар:

«Мана шу биродарингизнинг бир мисоли бор. Қани, бунга мисол келтиринглар-чи», дейишди. Баъзилари:

«У ухлаб ётибди», дейишиди. Бошқалари:

«Албатта, кўз уйқуда, қалб уйғоқ», дейишиди. Бас, улар:

«Бунинг мисоли худди бир ҳовли қуриб, зиёфат уюштирган Зот унга бир чақирувчи юборганга ўхшайди. Бас, ким ўша чақирувчига жавоб берса, ҳовлига киради ва зиёфатдан баҳам кўради. Ким чақирувчига жавоб бермаса, ҳовлига кирмайди ва зиёфатдан баҳам ҳам кўрмайди», дейишиди. Улар:

«Буни унга таъвил қилинглар, тушунсин», дейишиди.

Баъзилари:

«У ухлаб ётибди», дейишиди. Бошқалари эса:

«Албатта, кўз уйқуда, қалб уйғоқ», дейишиди. Бас, улар:

«Ҳовли – жаннат, чақирувчи – Мұҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам. Ким Мұҳаммадга итоат қилса, батаҳқиқ, Аллоҳга итоат қилибдир. Ким Мұҳаммадга осий бўлса, батаҳқиқ, Аллоҳга осий бўлибдир. Мұҳаммад одамлар орасини фарқловчидир», дедилар».

Бухорий ва Термизий ривоят қилишган.

Шарҳ: Бу ҳадиси шарифда Мұҳаммад мустафо соллаллоҳу алайҳи васалламга итоат - у зотнинг суннатларини маҳкам тутиш ҳақида кетмоқда.

Бу сафар Аллоҳ таоло билан Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг мисолларини Олий Мақомнинг вакиллари, яъни муқарраб фаришталар - табиатида исён бўлмаган, амр қилинган нарсани сўзсиз бажарадиган зотлар қилмоқдалар. Шунинг ўзи ажойиб бир руҳоний ва олиймақом ҳолатни вужудга келтирмоқда.

Аллоҳ таолонинг ҳабиб Пайғамбари, оламларнинг сарвари, мўминларнинг шафоатчиси Мұҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам ухлаб ётибдилар. Бу улуғ зот ҳурматидан Аллоҳнинг фаришталари у киши ётган жойга келдилар. У зотни кўрган фаришталарнинг;

«Баъзилари: «Ухлаб ётибди», дейишиди».

Яъни, «Биз унинг ҳузурига иш билан келган эдик, у ухлаб ётибди экан, нима қиласмиш?», демоқчи бўлдилар. Шунда

«Бошқалари эса:

«Албатта, кўз уйқуда, қалб уйғоқ», дейишди».

Яъни, бу зотнинг кўзи ухлагани билан қалби ухламайди, ишимизни бошлайверайлик, демоқчи бўлдилар. Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ўzlари ҳам «Менинг кўзим ухлайдиу, қалбим ухламайди», деганлар. Умуман, бошқа пайғамбарларнинг ҳам кўzlари ухлаб, қалблари ухламайди. Эҳтимол, фаришталарнинг ўзаро суҳбати ҳам Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламнинг кўzlари ухлагани билан қалблари ухламаслигини қайта-қайта таъкидлаш учун келтирилаётгандир.

Нима бўлганда ҳам, ўзаро суҳбатдан кейин фаришталар ўzlари қилишлари лозим бўлган ишни бажаришга киришдилар.

«Улар:

«Мана шу биродарингизнинг бир мисоли бор. Қани, бунга мисол келтиргилар-чи», дейишди».

Мана шу ухлаб ётган биродарингиз улуғ бир масъулият юклатилган одам. Аллоҳ таоло уни маълум иш учун танлаб олган. Унинг одамларга алоқаси бор. Ана ўшаларни нимага ўхшатиш мумкин? Қани, бир ўхшатиб кўринг-чи, дейилди. Яна улардан:

«Баъзилари:

«У ухлаб ётибди», дейишди».

Яъни, «Қандай бўлар экан? У ухлаб қолибди. Биз унга мисол келтирсак, ўзи эшитармикан», демоқчи бўлдилар. Шунда:

«Бошқалари:

«Албатта, кўз уйқуда, қалб уйғоқ», дейишди».

Яъни, «Бу одамнинг кўзи ухлагани билан қалби ухламайди. Ҳамма нарсани билиб туради, сиз мисолни келтираверинг, у эшитади», демоқчи бўлдилар.

«Бас, улар:

«Бунинг мисоли худди бир ҳовли қуриб, зиёфат уюштирган Зот унга бир чақирувчи юборганга ўхшайди. Бас, ким ўша чақирувчига жавоб берса, ҳовлига киради ва зиёфатдан баҳам кўради. Ким чақирувчига жавоб

бермаса, ҳовлига кирмайди ва зиёфатдан баҳам ҳам кўрмайди», дейишди.

Фаришталар бу мисол билан Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламнинг хушхабар башоратини берувчилик сифатларини баён қилдилар.

Энди эса қурилган ҳовли, уюштирилган зиёфат ва ўша зиёфатга одам таклиф қилиш ҳақида сўз кетмоқда. Келтирилган мисолни эшитганлар турлича тушуниши ва таъвил қилиши мумкин. Аммо ўша мисоллардан кўзланган маънони энг яхши тушунган тараф уни келтирган тараф бўлади.

Шунинг учун ҳам фаришталар ўzlари келтирган мисолни ўzlари таъвил қилиб, ўzlари кўзлаган маънонинг ҳақиқатини очмоқчи бўлдилар:

«Улар:

«Буни унга таъвил қилинглар, тушунсин», дейишди».

Яъни, «Бу мисолни ухлаб ётган биродарингизга шарҳ қилиб беринг, нима маъно кўзланганини тушунсин», демоқчи бўлдилар. Лекин яна улардан:

«Баъзилари:

«У ухлаб ётибди», дейишди».

Яъни, у ухлаб ётибди, биз мисолни таъвил қилсак, у тушунармикан, демоқчи бўлдилар. Шунда яна

«Бошқалари эса:

«Албатта, кўз уйқуда, қалб уйғоқ», дейишди».

Яъни, таъвилни қилаверинглар. Унинг кўзи ухлагани билан қалби ухламайди. Албатта у таъвилингизни тушунади, дедилар. Сўнгра улар мисолни таъвил қила бошладилар.

«Улар:

«Ҳовли – жаннат, чақиравчи – Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам», дейишди.

Демак, ҳовли – жаннат, уни барпо қилган Зот – Аллоҳ! Унда зиёфат уюштирган Зот ҳам Аллоҳ! Ҳовлидаги зиёфат – жаннатнинг неъматлари. Зиёфатга одам чақириб келиш учун чақиравчи юборган Зот – Аллоҳ. Чакиравчи эса – Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам. Чакиравчи –

Пайғамбаримизга ишониб, у зотнинг чақириғига жавоб берганлар – мўмин-мусулмонлар. Улар Аллоҳ юборган чақирувчи Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламнинг чақириғини – Исломни қабул қилганлари учун жаннатга кирадилар ва ундаги нозу неъматлардан баҳраманд бўладилар. Чақирувчига жавоб бермаганлар – кофирлар. Улар Аллоҳ таоло юборган чақирувчи – Муҳаммад алайҳиссаломнинг чақириқлари – Исломни қабул қилмаганлари учун жаннатга кирмайдилар ва зиёфатдан баҳраманд бўлмайдилар.

Фаришталар ўз гапларини қўйидаги сўзлар билан тугатдилар:

«Улар:

«Ким Муҳаммадга итоат қилса, батаҳқиқ, Аллоҳга итоат қилибдир. Ким Муҳаммадга осий бўлса, батаҳқиқ, Аллоҳга осий бўлибдир. Муҳаммад одамлар орасини фарқловчидир», дейишди».

Чунки Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам одамларга фақат Аллоҳнинг амрини етказадилар. Ўзларидан бир нарсани чиқармайдилар. Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга итоат қилиш ёки осий бўлиш орқали одамлар иккига ажраб фарқланадилар.

Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга итоат қилганлар мўмин-мусулмон – жаннат аҳли бўладилар.

Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга осий бўлганлар эса кофир ва мунофиқ – дўзах аҳли бўладилар. Одамларнинг орасини бундай қилиб фарқловчи – Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламдирлар.

Ушбу ҳадисдан олинадиган фойдалар:

1. Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам ухлаб ётганларида ҳам хузурларига фаришталарнинг келиши.
2. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг қўзлари ухласа ҳам, қалбларининг ухламаслиги.
3. Фаришталар томонидан Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламга мисол келтириш борлиги.
4. Жаннатнинг ҳозирдан тайёрлаб қўйилганлиги.
5. Жаннатнинг нозу неъматлари ҳақ эканлиги.

6. Мұхаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга иймон келтириб, у зотнинг дийнлари - Исломга амал қилғанларнинг жаннатга кириши.
7. Мұхаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга иймон келтирмаган, Исломга амал қилмаганларнинг жаннатга кирмаслиги.
8. Мұхаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга итоат қилиш - Аллоҳга итоат қилиш эканлиги.
9. Мұхаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга осий бўлиш - Аллоҳга осий бўлиш эканлиги.
10. Мұхаммад соллаллоҳу алайҳи васалламнинг одамларнинг орасини фарқловчи эканликлари.

Демак, ҳамма нарса очиқ-оидин, ўйлаб ўтирадиган жойи йўқ. Ким баҳтли бўлишни, жаннат нозу неъматларидан баҳраманд бўлишни хоҳласа, Мұхаммад соллаллоҳу алайҳи васалламнинг Суннатларини маҳкам тутсин, унга оғишмай амал қилсин. Суннатга амал қилмай у зотга осий бўлганлар эса ўзлари биладилар.

«Ҳадис ва ҳаёт» китобидан